

Anneannemin Çanakkalesi

– Seferii · 19 Mart 2017

ANNEANNEMİN ÇANAKKALESİ

İki kardeş, okuldan eve geldiğimizde, öğretmenimizin bize öğrettiği şarkıyı söylemeye başladık:

-Çanakkale iindee vurdular beni

Ölmeden mezaara koydular beni

Ooof gençliğim eyvahh...

Bağıra bağıra kaptırmış gidiyorduk ki annem parmağını dudağına götürüp "sus" yaptı, kaşıyla-gözüyle anneannemi işaret etti. Anneannem beyaz tülbenti altında, bembeyaz ama kırışık yüzü hüzünlenmiş, gözleri kızarmış, ağlamaklı bir şekilde bizi dinliyordu. Tülbentinin ucuyla gözyaşlarını silip, "Vaahh vahh ki o askerlere vah !!!" dedi. "Kimisi anasını, kimisi yavuklusunu, kimi de benim gibi doğmamış yavrusunu bırakıp gittiler de geri gelemediler..."

-Nene sen niye ağlıyorsun ki tanıyor muydun o askerleri?

-Tanımıyordum, hiç de tanıyamadım. Ben anamın karnındaymışım, babam Çanakkale'ye gittiğinde. O gitmiş, ben sonra doğmuşum.

-Aaa baban da mı gitmiş?.. Babanı hiç görmedin mi?

-Görmedim... O da beni görmedi... Ama anam okuma yazma biliyormuş. Ben doğunca kağıda elimi çizmiş, mektupla göndermiş.

-Fotoğrafını çektirmemiş mi?

-O dönem fotoğraf mı vardı ki. Anam elimi çizmiş, bir de saçımdan bir parça kesmiş, ben doğduğumda saçım varmış. Mektubun arasına koymuş, göndermiş.

-Mektubu almış mı, almamış mı acaba?

-Anam, üç tane mektup yazmış, babam sadece birini almış.

-Nerden biliyorsun?

-O dönemin askere gidenleri, hep Çanakkale'ye gitmiş, aşağı köy, yukarı köyler, komşular... herkes... Bizim o köylerden gidenlerin hiçbiri geri dönmemiş. Bir gün bir askerin geri geldiğini duymuşuz. Anam elimden tutup o adamın köyüne götürmüş beni, babamdan haber sormak için. Aslında hükümetten bir mektup bir de madalya gelmiş, anam biliyormuş babamın şehit olduğunu... bir umut işte, ille soracak...

Burnunu çeke çeke ağlamaya devam etti.

- "Mehmed gelse ne diiceen ona, oğlan da değil, neyin müjdesini vereceen" derlermiş, komşuları. (Ağlamaya devam ederek) "Evladın oğlu kızı mı olurmuş... bir gelsin bak sana güzel bir kız yetiştirdim... Var mı kimsede böyle appak bir kız? diyeceem" dermiş. Vay anam vay nasıl beklemiş babamı, vay...

Nenemin gözyaşlarından biz sorumluyduk, onu ağlatmak istemezdik ama geçmişimizi de öğrenmek istiyorduk. Hıçkırıkları azaldığında;

-O geri gelen adama sordunuz mu, baban nerdeymiş, gerçekten ölmüş mü?

-Anam beni götürmüş, öbür köylüler de gelmiş, herkes gelip kendi oğlunu veya adamını sormuşlar...

-Eee... ne demiş, görmüş mü?

-Aynı yerin askerleri olduğundan, daha yoldayken tanışmış, arkadaş olmuşlar. "Bak bu Ahmet Emmi'n, babanın arkadaşı,sor bakiiim nasılmış baban?... diye beni önüne getirmişler... O da dizine oturtmuş, saçımı sevmiş, "Allah, babası yatarken buna ömür versin." demiş.

Nenem, işaret parmağıyla (bir) yaparak;

-Sadece bir tane mektubumuzu almış, babam. "Sarı saçlı, bembeyaz pambık gibi bir kızım olmuş, bak anası elini çizmiş." diye göstermiş.

Bu sözlerini zor söyleyebilmişti, ağlamaya devam etti... Annemin annesi, yaşlı başlı kadın, bırakın büyük çocuklarını, büyük torunları da var. Böyle birinin küçük bir kız çocuğu gibi ağlaması, "babam...babam" demesi, o küçücük yaşımızda, bize tuhaf gelmişti. Biraz sakinleşince anlatmaya devam etti.

-Ahmet emmi ne anlattı bilmem, güccüktüm o zamanlar, ufak bir çocuk ne anlıcak ki... Ama anamın anlattıkları aklımda kaldıysa, işte... Hep bomba yağıyormuş, bomba goca goca ağaçları talaş gibi dağıtıyormuş... her gün büssürü asker şehid olmuş... toprağa düşen bombayla mezarlar yeniden açılıyor, daha önceden gömülmüş şehitler gene toprakla beraber havaya uçuyor, dağılıyormuş... Ufacık çocuklar gelmiş savaşmaya... hepsi şehid olmuş... Hele bir Conkbayırı varmış, etler, kemikler yağmur gibi yağarmış... Orda o kadar büyük savaşlar olmuş ki Mustafa Kemal'in bile saatine bir bomba parçası gelmiş... o saat orda olmiyeymiş, O da ölebilirmiş.

-Ahmet Emmi anlattı mı dedemizin nasıl öldüğünü?

-"Şehid" diiceksiniz, "ölü" değil, şehidler ölmez.

-Tamam...

-Aynı siperde yan yana vuruşuyorduk... Düşman çok yakındı, onları görebiliyorduk, onlar da bizi görüyordu... Ben yeni mermi almak için sürünerek yan tarafa geçtim... daha bir yere gidmeden bir top güllesi yanımıza düştü... arkadaşımın etleri başımdan aşaa döküldü... diye anlatmış.

-Kendisi nasıl kurtulmuş ki...

-"Bana şehidlik nasib olmadı, ufak ufak oğlanlar hep şehid oldu da ben olamadım" demiş.

-Sen hiç Çanakkale'ye gittin mi nene?

-Ben ne bilirim bir yerlere gitmeyi... ancak beni biri alıp götürecekt de öyle... belli bir mezar yokmuş diyorlar, o toprağın altı hep askermiş diyorlar, kimbilir hangi karışında babamın eti-kemiği- kanı vardır. Gitsem de basıp yürüyemem ki...

Cümlelerini, ağladığı için bitiremiyordu.

-Hadi o türküyü bir daha söyleyin de dinleyim.

-Yaa ama ağlıyorsun, ağlama

-Olsun ağlamak da güzel... siz annenize bakmayın, hadi söyleyin.

Bu defa daha kısık sesle söylemeye başladık. Biz söyledikçe nenem de ağlamaya devam etti. Benim merak ettiğim şey, ondan sonra ne olduğuydu. Babasız olarak nasıl büyümüştü, anasıyla neler yaşamıştı, dedemle nasıl tanışıp evlenmişti... Bir gün bunları da soracaktım ama o gün, bugün değildi. Çanakkale yetimi nenemi, bugün yeterince üzümüştük.

.....

Dedemin rahatsızlığı yüzünden kendi evimizden anneannelere taşınmıştık. Hâliyle bütün tatillerde,

bayramlarda dayılarım ve teyzem de bize gelirdi. Evimiz neşe içinde dolar, taşardı. Hele de ailede bir bebek varsa... bütün kuzenlerin kucağında dolaşan , alabildiğine sevilen, hepimize mutluluk veren bir bebek...

Şubat tatilinde, öğretmen olan dayımlar gelmişti. Onların oğlu Serkan, doğduğundan beri hepimizin bebeği idi. O sene, henüz 1,5-2 yaşlarındaydı, bu içi çocuk dolu evi görünce çok sevinmiş, hepimize gülücükler dağıtmıştı. Kimimiz uyutuyor, kimimiz mamasını yediyor, çoğumuz oynatıyor, hatta altını bile değiştirme yarışı yapıyorduk. Yengem, bir gün Serkan'ı anneme ve bize emanet edip bir iş için dışarı çıktı. Serkan uyuyordu. Biz uyanmasını sabırsızlıkla bekliyorduk. Bir ara rüya mı gördü, yoksa korktu mu bilmiyorum, sıçrayarak uyandı, ağlamaya başladı. Hepimiz onu avutmaya çalıştık. Önce annem mamasını hazırladı, Serkan istemedi. Kucağına alıp bahçeye çıkardı, dikkatini dağıtmaya çalıştı, olmadı. Biz sevdiği oyuncakları getirdik, hiç birini istemedi. Anneannem, çocuklara vermek için cebinde şeker bulundururdu. Serkan ne zaman babaannesinin kucağına gelirse cebini karıştırır, bulduğu şekeri alırdı. Nenem şeker vermek istedi, Serkan cebindeki bütün şekerleri çıkarttırdı, hiç birini almadı, hepsini savurdu. Biraz sonra yengem geldi. Annesinin geldiğini görünce Serkan, birden bire sustu. İki kolunu alabildiğine uzatıp annesini istedi.

Nenemin gözleri doldu.

-Oy guzum oy... Hiç bir şeker hiç bir oyuncak, anadan daha tatlı değil... Yavrum benim... "anne" dedi, başka bir şey demedi... "Ana" nasıl bir şeymiş de bu kadar tatlı geliyormuş çocuklara...

Yine tülbentinin ucuyla gözlerini sildi.

-Halam rahmetli de böyle derdi. "Ananın tadı hiç birinde yoğumuş." derdi... Bana "Bak anan şu dağın ardında... yani buraya uzak... bir gün seni götürürüm... tamam mı?" demiş, ben de fırsatını bulduğum her an o dağa doğru yürürmüşüm, güya dağı geçip ardına gideceem, anamı görecek... Beni ortalarda göremeyince aramaya çıkarlarmış hep o dağın yolunda bulurlarmış, gele bakalar ki bir ağacın altında veya bir kayanın dibinde uyuyom... Kucaklarlar, eve götürürlermiş.

-Annen niye dağın ardındaymış nene?

-Anam dul kalınca yaşlı bir adamla evlendirmişler, gelin gittiği yerde bakamayacağından beni de başka bir aileye evlatlık vereceklermiş. Anamın kucağından beni almaya çalışmışlar. Sakız gibi yapışmışım. Anamın entarisini yırtıp beni ondan koparmak istemişler. O kadar bağırışım, ağlamışım ki halam dayanamamış, beni evlatlık vermemiş. "Şehit gardaşımın emanetine ben bakarım" demiş. Ben halamda kalmışım, annemi de kocaya vermişler.

-Annen niye evlenmiş ki?

-O zamanlar öyleymiş. Kadın kısmısının yalnız kalması hoş karşılanmazmış. Tarlası, bağı varsa bile, yanında kocası olmalıymış bir kadının. Yoksa başına bir iş gelir diye korkarlarmış. Birini bulup evlendirirlermiş hemen... Tabii olan bana olmuş... Aahh Çanakkale ahh... Beni babasız goduğun yetmedi bir de anasız godun Çanakkale...

Bir anda babamın öldüğünü, annemin de başka memlekete gittiğini düşündüm. O zaman kendimi, bir boşlukta hissettim. Her ağladığımda koşup sarılacak annemin olmadığını veya beni kızdıranlara "seni babama söyleyeceem işte" diyemediğimi, akşamları babaların eve dönme saatinde, onun hiç gelmeyeceğini bildiğim halde kapıya çıktığımı düşündüm. İçimde tarifi imkansız bir sızı hissettim.

Gözümüzü açtığımız günden beri "nene" dediğimiz,etrafımızdaki herkesin de en büyüğü olan bu beyaz, küçük kadının çocukluğu ne kadar acı geçmiş meğer...

-İlle de çocukları evlatlık mı vermek gerekiyormuş? Anneleriyle birlikte gitsinler...

Dedim.

-Karının yanında gelen çocuğa "tay geldi" derlerdi. Çocuk güccükse, hem de kıza istemezlerdi. Kızın namusu var, ne olur ne olmaz diye...

Annem lafa karışıp;

-Çocukların kafasını karıştırma ana, bunlar daha küçük, senin anlattıklarını anlayamazlar. Kız çocuk-erkek çocuk ayırımını öğrenmesinler.

dedi. Nenem;

-Eskiden öyleydi... şimdi artık Cum hu ri yet var... Kızlar da okuyor, öğretmen, hemşire, doktor oluyor... O koca koca kitapları okuyan, anlayan kızlar, hayatı da anlar, ille de birinin korumasına ihtiyaçları olmaz.

Nenem okuyup meslek sahibi olan kızlara çok güveniyordu, "onlara bir şey olmaz, zaten herkes saygı duyar..."derdi, devam etti, konuşmaya.

-Bütün çocuklar bir yerlere ya evlatlık verilmiş ya akrabasının yanına bırakılmış... En çok evlatlık verilmişler...Çok analar kuzular birbirinden ayrılmış... Beni de anamdan ayırdıklarında anca üç-dört yaşlarındaymışım... Aah ah... Herhalde çocukların en şanslıları da anneleri, amcalarıyla evlendirilenler olmuştur.

-Aman ana neresi şans bunun?

Annem lafa karışmıştı, devamla;

-Düşünsene... ananı ölen kocasının kardeşine veriyorlar. Ya onun da karısı-çocukları varsa... Ağbisinin çocuklarıyla kendi çocukları arasına özlük-üveylik giriyor. Şehit olan kocaya ağıt yakarken kadıncaaz, kaderine de yanmaya başlıyor. Eltisi kendisine kuma gelen yenge de ağlamaya başlıyor. Evin içinde ağlayan iki kadın, mutsuz çocuklar...

-Öyle de çocuk anasının yanında büyüdü, hiç olmazsa, diye dediydim.

- Bakalım kadıncaazın çocuğunu sevecek zamanı oluyor muydu? Yeni düzenine ayak uydurmak için uğraşırken, çocuğu kim görüyordu?

-Nene... Devlet şehid olanların ailesine maaş göndermiyor mu? O zaman annelerin evlenmesine gerek kalmazdı ki..

Deyince nenemin ağlamaklı yüzünde küçük bir tebessüm oluştu.

-Kimse şehid parası almazdı ki... Çocuklarımız, canlarını vermiş, bir de biz üstüne para mı alalım derlerdi. Verdikleri parayı tekrar askere bağışlardı... Şimdi herkes paranın peşinde...

-Halan sana iyi baktı mı nene?

Nenemin gözleri gene dolmuştu:

-Halam beni hiç ağlatmazdı. Çoğu zaman koynunda yatırırdı, korkmayım diye. En güzel entarileri bana dikerdi. Bir iş buyurmazdı, elime bir şey verip "şurdan al şuraya koy" bile demezdi. Halamın çocuklarını da ağbim bilirdim. Onlar da bana iyi bakardı, oyuncak neyim yaparlardı, oynatırlardı. Sonra anneme dönüp;

-Aslında doğrusun... Arkadaşlarım vardı benim, Emine'ynen Zalha... Onların anaları bir yere gitmediydi de amcalarının hanımı çok iş buyururdu kızlara. O işleri yapacaaz diye oynamaya gelemezlerdi bir türlü. Daha sonraları da hem analarının hem yengelerinin doğurduğu çocuklara baktılar. İkisinin de sırtında bebek, yanımıza gelip oynayamazlardı hiç, hep uzaktan bakarlardı.

-Hadi neyse eskileri anlatıp anlatıp ağlama, çocukları da üzeceksin. Artık biz varız, çocukların, torunların, torun çocukların bile var... Hâlimize şükredelim. Sen anasız büyüdün ama bizi de sen büyüttün.

Diyerek annem müdahale etti.

-Bak ağlaması durdu, al da Serkan'ı sev azcık babaannesi ...

Deyip, bebeği kucağına verdi.

.....

Gene bir bayram günüydü. Teyzemler çoluk-çocuk, torun-torba toplanıp bize gelmişlerdi. Teyzem, anneannemin en büyük evladıydı. Çocukları da yaşça bizden epey büyüktü. Bazıları evli- çocukluysa. Evin içi yine minik minik kuzenlerle dolmuştu.

Nerden açıldı bilmiyorum ama isim konusunu konuşmaya başladık. Teyzemin adı Kıymet, eniştemizin Kadir. Ben hep merak ederdim, nasıl bir araya gelmişler diye. Teyzemin en büyük oğlu Musa Ağabeyime;

-Kadir-Kıymet, beşik kertmesi olsa, isimleri uysun diye koymuşlardır. Değilse birbirlerini nasıl bulmuşlar?

Diye sordum.

-Bilmem... Kaderleri bir yazılmış belki... Belki de bizim peder bey, kendi ismine uygun isimde bir kız aradı kendine.

Dedi, gülerek.

-Sizin isimleriniz de çok değişik. Herkes Mehmet, Ali, Mustafa, Hasan, Hüseyin koyar, sizin isimleriniz Musa, Sabri, Yasin. Tamam gene dinî isim ama çok yaygın değil. Kim koymuş isimlerinizi?

Diye sordum. Musa Ağabeyim;

-Bizim isimlerimizi hep nenem koymuş.

Dedi.

-Annemin doğumlarında yanında bulunmuş, biz doğunca da isimlerimizi o koymuş. Mesela ablama annesinin adını koymuş, Ayşe...

-Senin adını niye "Musa" koymuş, babasının adı değil ki? Üstelik nenemin ilk erkek torunusun. Başka bir dedemizin ismi mi acaba?

-Bilmiyorum. Belki öyledir, belki peygamber ismi diye...

-Peygamber ismi koyacaksa, Hz.Musa ne alaka... Mehmet koysaymış ya...

-Bilmiyorum, hiç düşünmedim. Belki dediğin gibi bir aile büyüğümüzün ismidir.

-Yaa öyle olsa kendisinin Çanakkale'de şehid olan babasının ismini koyardı, o da Mehmet'miş.

-İsmimden memnunum, şeker... Nenemin bir bildiği vardır mutlaka...

-Ee tabii.

.....

Dedemin vefatından sonra hayatımızda epey şeyler değişmişti. Anneannelerden kendi evimize taşındık. Bu arada okulumuzu da değiştirdik. Hayatımızın en zor dönemlerinden birini yaşıyorduk. Alıştığımız, sevdiğimiz okulumuz, arkadaşlarımız, öğretmenimizden ayrılmak çok zor gelmişti. En zoru da yeni okula alışma süreciydi.

Gene de bayramlarda anneannem de bize gelir, yine bütün torunlarıyla buluşurdu. Hep beraber dedemizin kabrini ziyaret eder, eve geldik, sonra bayram yemeğimizi yerdik.

Biz ortaokuldayken teyzemiz de rahmetli olmuştu. Artık ziyaret edeceğimiz iki kabir vardı.

.....

Üniversiteye başladığımız sene ilk defa anne-babadan, aileden, memlekette ayrıldık. Benim okulum Balıkesir'deydi, memlekete 19 saat uzaklıktaydı. Ailemi, sadece Şubat ve yaz tatillerinde görebilecektim. Bayramlarda bile gelemeyebilirdim.

Derslerine çalışan, sosyal aktivitelere giren bir öğrenciydim. Okulumda, arkadaşlarıma alışmış, belli bir de çevrem oluşmuştu.

Bir gün ilan panosunda, beni anneannemin çocukluğunu öğrendiğim zamanlara götüren bir ilan gördüm:

Haydi Çanakkale'ye!!!

Son sınıflar gezi düzenlemiş. Normalde önce anneleri arardım ama ben, önce ilanı asan arkadaşı buldum. Konu Çanakkale olunca, ailem mutlaka destek olurdu. Okuldan çıkınca evi aradım. Annem telefonda çok heyecanlandı, "Tabii ki git, Çanakkale bizim dede vatanımız, hepimizin yerine gez oraları, bol bol oku ruhlarına..."

Yurtta, akşam ders notlarımı düzenlerken bir anons duydum. Telefonum varmış, hemen koştum. Beni arayan babamdı, "Anneannen seninle konuşmak istiyor." dedi. Telefonu alan nenem:

-Bak... çık Conkbayırı'na "sana appak kızın Fadıma'nın selamını getirdim", de. Bu dünyada belki oraya gidemiiceem ama artık öbür tarafa gittiğimde arayacaam babamı, baari bulabilsem... Sesinden, nenemin ağladığını tahmin ediyordum.

-Tamam nene giderim, selamını söylerim merak etme.

-Sana gezi paranı ben gönderiyom, benim yerime gez, benim gözlerimle bak, havasını iyice kokla, belki babamın kokusunu duyarsın. Hiç bir şeyi unutma gelince bana anlat.

-Tamam nene, merak etme...Unutmam...

Telefonu kapatınca nenemin hatıralarını yeniden düşündüm. Bitmek veya azalmak bilmeyen hasretini yeniden andım. İçimde büyük bir sızı oluştu. O anda bir elimle annemin, bir elimle babamın elini sıkı sıkı tutmak istedim. On dokuz saat uzaktaydım ama tatilde gene buluşacaktık. Oysa nenemin hiç bitmeyen hasreti hep devam edecekti.

.....

Yaz tatili başladığında, uzun bir yolculuktan sonra memlekete gelebildim. Hava çok sıcaktı, ben de yorgunluktan bitap düşmüştüm. Kendimi evin en serin yerine atmış, orda uyumuşum. Ne kadar zaman geçti bilmiyorum, uzaktan uzağa nenemin sesini duyar gibi oldum. Hâlâ kendimi Balıkesir'de, yurttayım sanıyordum. Sanki yine rüya görüyordum, uyanınca evde olmadığımı görecek, üzülecektim. Uyanmamaya çalışıyordum. Nenemin "Ne zaman geldi, çok mu uzunmuş yolu...?" soruları, arada "Vah

yavrum vah... ne vardı buralardan bir yer kazansaydı..." gibi sözlerini duyunca, gerçekten evde olduğumu anladım. İçim sevinçle dolarak -nihayet- uyanabildim.

-Kalk bakalım uykucu... tatilini uyuyarak mı geçireceksin? Hadi kalk da gittiğin, gördüğün yerleri anlat.

Yaşasın, evdeymişim... Annem, babam, nenem, kardeşlerim... hepsiyle bir aradayız. Evde akşam yemeği telaşı vardı.

-Hadi hadi, elini yüzünü yıka da gel. Anlat hele... Çanakkale nasıl bir yermiş.

Dediği gibi kalkıp elimi-yüzümü yıkadım. Fotoğraflarımı da alıp, nenemin yanına oturdum:

-Bak, nene şehir olan Çanakkale beri tarafta. Bir kale var, Çimenlik Kalesi... Asıl şehitlikler karşı tarafta...

-Aradan deniz geçiyormuş he mi, vapurla karşıya geçiliyormuş.

-Deniz... Evet Çanakkale Boğazı... Karşı da Gelibolu var... Savaşlar orda olmuş.

-Düşmanlar denizden geçemeyince teknelerle karaya çıkmaya çalışmışlar. Ama Türkler o kadar çok mermi sıkmış ki, ölenlerin kanından, deniz kıp kırmızı olmuş.

-Doğru... Ama boğazdan değil de Gelibolu'nun arkasından çıkmış, Anzaklar.

-Dünyanın bir ucundan gelmişler de bizimkilerle vuruşmaya... gece sabaha karşı sessiz sessiz çıkmışlar, tepeyi tırmanıp gelirlerken bizim askerler de onları fark etmiş, hiç ses çıkarmadan mevzi almışlar.

-Nene sen orayı tanıyorsun, coğrafyasını biliyorsun.

-Ben okudum mu ki... o dediğini nereden bileyim?

-Anzaklar, başarılı olsalardı yukardan aşağı yarım adayı geçip boğazda bekleyenlere yol açacaklardı.

-Amm Mustafa Kemal durumu görüp kendi birliklerini de oraya sevk etmiş. Mustafa Kemal'in askerleri gelinceye kadar, ordaki askerlerimiz, düşmana geçit vermemiş, çünkü çok düzenli bir taarruz yapmışlar, bütün İngiliz kumandanlar bile şaşmış bu işe...

-Nene benimle dalga mı geçiyorsun, sen tarih de biliyorsun, bana niye soruyorsun ki?

-Ben bilmem tarih-marih... Gidip gelenlerden sora sora öğrendim.

-O tepede, tepenin iki yamacında da çok kanlı çarpışmalar olmuş.

-Hee... tepelerden aşaa al kan sel olup akmış, herkes oraya "Kanlısirt" demiş.

-Ee ama nene... sen daha iyi biliyon... baari sen anlat.

-Ben nereden biliim, sen gördün sen anlat, Conkbayırı siperlerini gördün mü?

-Aslında siper olarak kazılmış yerler sadece Conkbayırı'nda vardı. Ama gerçek siperler değildi heralde, çünkü kimseyi koruyabilecek kadar derin değillerdi.

-Sana gerçek siperi kazacak değiller ya, gezenlerde fikir oluşsun diye göstermelik yapmışlardır. De hele oralarda parçalanmış kemikler de çıkmış mı?

-Siperleri kazarken çıkan kemikleri bir mezarda toplamışlar. Üstüne de yazmışlar, "siperlerde bulunan şehit kemikleri" diye. Gerçi bak... aradan onca zaman geçmiş, köylüler toprağı sürerken, hâlâ kemik buluyorlarmış.

-71 sene...

-Ne?...

-71 sene...

-Tamam... sen hep bizi kandırmışsın, ben bir şey bilmem diye... Bak matematik de biliyorsun.Bu sene 1986, ondan 1915'i çıkarırsak 71 olur.

-Niye ki... ben bilmem matik mutik... Babam Çanakkale'deyken doğmuşum, benim yaşı 71.

-Hangi ay doğmuşsun tam olarak biliyor musun?

-Mart'ta...

-Baban ne zaman şehit olmuş, biliyor musun?

-Haziran... belki temmuz... bilmiyorum...

-Keşke daha fazla şey bilseydik. Adı Mehmet'ti, hangi alaydaydı, rütbesi var mıydı?

-Askerdi işte... Kozan'dan gidenler hep aynı Alay'daymış.

-Peki Savaşmaya gelen çocuklarla ilgili ne biliyorsun?

-Her gün "Ne zaman savaşacaaz?" diye sorarlarmış. Kumandanları "Taliminizi öğrenin sonra emir gelir, savaşırız." dermiş. Emir gelmiş, çocuklar abdest almış, temiz çamaşır giymiş, sıraya girmişler. Birisinin yakasında çiçek varmış... Kumandan "Bu ne hal oğlum?" deyince, "Allah'ın huzuruna süslenip çikalım dedim, kumandanım" demiş. Bütün askerler de "Allah Allah" diye bağırılmış hep...

Çanakkale'nin ruhanî havasını yeniden hissettim, henüz 17 yaşımıdaydım, benden küçük çocukların o cehennemde, bile isteye savaşmaya geldikleri düşüncesiyle titredim.

-Yani ölmeye hazır gitmişler... Geri dönmeyi düşünmemişler.

-Vatan elden giderse, nereye geri döneceklerdi ki?..

-Bütün bunları, dedemin arkadaşı Ahmet emmi'nden mi öğrendin?

-Yok... Halam anlatırdı amma çocukları ondan duymuş... Ben o zaman ufağıdım, nerden bileyim...

Sonradan bizim köyden Çanakkale'de askerlik yapanlar oldu, oralara bakım yapmışlar, ağaçlandırma falan yapmışlar. Onlara sorardım.

-Neyse... Ben öğretmen olunca beraber gideriz, sen bize savaşı anlatırsın olmaz mı?

-Kısmet... Ölmezsek, hasta veya felçli olmazsam...

.....

Benim öğretmen olduğum sene, henüz tayinim çıkmadan Anneannem düşüp bacağını kırdı. 75 yaşındaydı, kemikleri kaynamadı. Yürüyemeyince, birlikte Çanakkale'ye gitme hayalimiz de suya düştü.

Olaydan iki sene sonra da Hakk'ın rahmetine kavuştum. Başında bekleyen anneme, "Anam, asker elbiseli bir adamla birlikte durmuş bana bakıyordu. Gel diye el ettiler, bacağım kırık iyileşsin gelirim, dedim." demiş. Hastanede son nefesini verirken annem, doktorlara seslenmek için bağırınca " Bağırma, bak görmüyon mu, ayağa kalktım koşabiliyorum. " demiş. Koşarak anne-babasının yanına gitmiştir belki de...

.....

Uzun yıllar tansiyon, şeker, kalp yetmezliğiyle yaşayan annemin damarları tıkanıp, bir de anjiyoyla açılmayınca bir kaç defa kalp krizi geçirmişti. Artık kendi işini yapamıyordu, hem ilaçlarını verecek, hem yemeğini, temizliğini yapacak birine ihtiyacı vardı. Bazen evde, bazen hastanede geçen sancılı, sıkıntılı günler içindeydik. Bir gün bana, bir sır vereceğini söyledi.

-Ne sırrı anne, hayırdır?.. Yeşilçam filmlerindeki gibi ben aslında sizin kızınız değil miymişim?

Annem güldü,

-Moralimi yüksek tutmak için mi espri yapıyorsun?

-Güldün... Demek ki bu konuda iyiyim.

-Neyse güldürme de söyleyim...Teslime Nenem ölmeden önce Bayram Dayı'ma demiş.

-Teslime Nene... anneannemin öz halası... Bayram Dayı da onun oğlu...öyle mi?

-Öyle... Anneanneni halası büyüttüğü için, biz ona "Nene" derdik. Oğulları da dayılarımızdı.

-Anladım.

-Bayram Dayım da ölmeden önce bana söyledi.

-İyi bir şey söylemiş olsaydı bari.

-Anamın bir ağabeyi varmış... Kendinden üç yaş büyükmüş... Çocuklar evlatlık verilirken, anamın ağabisi de verilmiş.

-Ne diyorsun? Biz anneannemi tek çocuk biliyorduk.

-Hepimiz öyle biliyorduk. Ama değilmiş... Bu dayımızı evlat edinen ailenin durumu iyiymiş. Çocuğu yüksek okullarda okutmuşlar. Avukatlık Okulunu bitirmiş.

-Hukuk Fakültesi...

-Evet... Çok zeki ve akıllıymış... İlerde bu ülkenin başına mebus, bakan veya başbakan bile olabilirmiş... Ama 30'una gelmeden hastalığa yakalanmış... Kurtulamamış... Evlenmediğinden çocukları da yokmuş... Kendisini büyüten aile gelip, Teslime Nenemgile "Çocuğunuz öldü." diye haber vermiş. Nenem cenazesine gidememiş, anamın haberi olmasın diye... O zamanlar anam da evliymiş, bizler varmışız. Ama Teslime Nenem kimseye söylememiş... "Fadıma çok küçüktü, büyük ihtimal unutmuştur ağabeyini, yeniden hatırlatmaya ne gerek var... anasız-babasız büyüdü, bir de kardeş acısı yaşamasin" demiş, ona belli etmemiş.

Duyduklarımın şok oldum. Nenem onca acının içinde bir de kardeşini mi kaybetmişti, üstelik bundan haberi bile olmamıştı. Onun feryadını hatırladım. "Aahh Çanakkale beni babasız kodun, yetmedi bir de anasız kodun!" Bu feryada bir de ağabeyini de eklemekten başka ne yapabiliirdi ki... Konuşsam ağlayacak gibiydim, ama o soruyu sorabildim:

-Adı... adı neymiş... biliyor musun?

-Onu büyüten aile, kendi soyadlarını verirken adını da değiştirmiş, biz o ismi bilmiyoruz.

-Gerçek ismini biliyor muyuz?

Annem, büyük dayımın ismini söyleyince ayaklarımın altından yerin kaydığını hissettim. Kalbime yüzlerce ok yemiş gibi derin acılarla sarsıldım. Annem üzülmesin diye ağlamamaya çalışıyordum ama kuru kuru yutkunmaktan nerdeyse boğulacaktım, o anda elime geçirdiğim bir yastığı, sesim çıkmasın diye, yüzüme kapattım ama bağıra bağıra ağlamama engel olamadım.

-Musa... Musa'ymış gerçek ismi...

...

Not: Aşağıdaki bilgileri Milli Savunma Bakanlığı İllere Göre Çanakkale Şehitleri Listesinden aldık.

Günümüzde "Kanlısirt" mevkiinin Doğu tarafı Adanalılar'dan oluşan 48. Alay Şehitleri anısına "Adana

Bayırı" olarak adlandırılmıştır.

MEHMET

Sıra No 36224

Baba Adı AHMET

Adı MEHMET

Lakabı

Doğum Yılı 1893

Sınıfı

Rütbesi ER

Askerlik Şubesi

Doğum Yeri ADANA

İlçe KOZAN

Bucak

Köy

Kolordu 6

Fırka

Alay 48

Tabur 3

Bölük 12

Harp BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI (1914-1918)

Cephe ÇANAKKALE CEPHESİ

Ölüm Yeri ARIBURNU MUHAREBESİ

Ölüm Tarihi 25/05/1331